

ชื่อผลงาน การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ศึกษา นางสาวกชพร พุทธจักร

ปีที่ศึกษา 2562

หน่วยงาน โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี และ 4) เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 43 คน ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมาก คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลางที่ควรจะพัฒนาให้ดีขึ้น คือ การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

2. สภาพที่ควรจะเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน คือ การส่งต่อนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี มีความต้องการพัฒนาตามลำดับดังนี้ คือ การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งเสริมนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ดังนี้ ครูควรเพิ่มความใกล้ชิดกับนักเรียน เพื่อที่จะรู้จักนักเรียนมากขึ้น เครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนต้องมีคุณภาพเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ครูเก็บข้อมูลนักเรียนด้วยการสัมภาษณ์จะได้ข้อมูลของนักเรียนเป็นอย่างดี ครูใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 การคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ดังนี้ โรงเรียนควรมีโปรแกรมเพื่อกรอกข้อมูลเด็กเป็นของโรงเรียนเอง ครูควรศึกษาข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนให้ครบถ้วนในการแบ่งกลุ่ม ควรทำการคัดกรองอย่างต่อเนื่อง ครูควรใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดา และผู้ปกครองในการแบ่งกลุ่มนักเรียน และเมื่อคัดกรองแล้วเด็กที่มีปัญหาให้แก้ไขโดยด่วน

3.3 การส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ ดังนี้ ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ครูต้องมีการพัฒนามาตรฐานความรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นโดยการจัดกิจกรรมเพิ่มเติม จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน และส่งเสริมนักเรียนในด้านที่นักเรียนถนัด

3.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ตามลำดับ ดังนี้ ครูมีความเข้าใจปัญหาและพูดคุยกับเด็กมากขึ้น ครูมีการติดตามนักเรียนที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด ครูต้องใช้เหตุผลและเข้าใจปัญหาของเด็ก ครูและผู้เกี่ยวข้องมีการร่วมมือกันในการป้องกันปัญหาเด็ก ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไข้ปัญหาและครูไม่ทอดทิ้งเด็กเมื่อเด็กเกิดปัญหา

3.5 การส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ ดังนี้ ส่งเอกสารข้อมูลเด็กให้ครูประจำชั้นท่านต่อไป การส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเพื่อแก้ไข้ปัญหาเด็กอย่างตรงวัตถุประสงค์ ติดตามผลในการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบปัญหาครูประจำชั้นสามารถทำการแก้ไข้ปัญหาก่อนส่งต่อได้ และควรมีการประสานงานในการส่งต่อนักเรียนให้ตรงกับปัญหา

4. การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

4.1 องค์กรความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความเข้าใจด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่สนับสนุน การเรียนรู้ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูมีความรู้ด้านกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล ครูมีความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องมีความเข้าใจว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างไรและสอนอย่างไร จึงจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และครูมีองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านอภิปัญญาหรือการรู้ความคิดของผู้เรียน โดยครูจะต้องบูรณาการองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

4.2 องค์กรความรู้ด้านสาขาวิชา ครูมีองค์ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับรายวิชา กรอบแนวคิดความคิดและกระบวนการของรายวิชานั้นๆ ตลอดจนองค์ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชานั้นๆ และครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดกรอบแนวคิดของรายวิชาซึ่งส่งผลต่อการจัดเนื้อหาสาระและคำถามเพื่อนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ต่อไป

4.3 องค์ความรู้ด้านการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนก่อนการส่งต่อนักเรียน โดยใช้คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4 เล่ม ได้แก่

- 1) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติด
- 2) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการล่องละเมิดทางเพศ
- 3) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านอุบัติเหตุ และ
- 4) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

4.4 องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ PLC มาส่งเสริมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และได้กรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้ศึกษาได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้คำแนะนำในด้านการจัดทำเครื่องมือและชี้แนะแนวทางการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตลอดจนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณครอบครัว พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย และเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด ทำให้ผู้ศึกษามีความมุ่งมั่น พยายาม จนสำเร็จจุล่งด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน และขอมอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารและครูที่มีความตั้งใจในการทำงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กชพร พุทธจักร